

Ministerieel besluit tot definitieve bescherming als dorpsgezicht van de Damburghoeve met omwalling en drevenstelsel in Bocholt

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2019 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 8, §1, 2°.

Procedurestappen en vormvereisten

Dit besluit kwam tot stand volgens de procedurestappen en de vormvereisten, beschreven in:

- het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1 tot en met 6.1.14,
- het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014, artikel 6.2.1.

De volgende procedurestappen en vormvereisten zijn vervuld:

- de erfgoedwaarden zijn onderzocht;
- de resultaten van het onderzoek zijn opgenomen in een beschermingsdossier;
- het voorlopig beschermingsbesluit werd getekend op 6 oktober 2023 en werd bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt op 27 oktober 2023;
- de zakelijkrechthouders zijn op de hoogte gebracht van de voorlopige bescherming;
- de gemeente Bocholt organiseerde een openbaar onderzoek van 10 november 2023 tot en met 10 december 2023.

De behandeling van de adviezen, opmerkingen en bezwaren is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

Motivering

Het dorpsgezicht Damburghoeve met omwalling en drevenstelsel in Bocholt is van algemeen belang wegens de volgende erfgoedwaarden:

- de historische waarde: de Damburghoeve en haar omgeving heeft historische waarde als het voormalig cijnshof van de heren van Bocholt. De Damburghoeve en haar omgeving is daarmee een zeldzame getuige van de middeleeuwse ontginningsgeschiedenis in dit gebied. De hoeve met poortgebouw, omwalling en drevenstelsel vormen een karakteristiek ensemble en is nog steeds herkenbaar als dominant element net buiten de dorpskern van Bocholt.

De naam Damborg betekent een door een dam of wal versterkte hoeve. In 1683 wordt de cijnshoeve Dammenborg vermeld met gronden, weilanden en plantages. In 1769

bestond de Damburghoeve met aanhorigheden uit het 'kasteel' met bos, gracht en weide rondom en een aantal percelen met nieuw aangeplante dennen. De hoeve met omwalling en dreven is reeds opgetekend op de Kabinetskaart van graaf de Ferraris van 1771-1778. Deze dreven vormden de toegang tot de hoeve van op de hoofdwegen Bocholt-Kaulille ten noordwesten en Bocholt-Reppel ten zuidoosten. De dreef naar het zuidwesten verbond het domein met de uitgestrekte heide waar vanaf de 18de eeuw stelselmatig naaldbos werd aangeplant. In de 19de eeuw is de omgeving van de hoeve overwegend bebost gebied, om tegen het midden van de 20ste eeuw te evolueren tot akkers en weiland.

Het drevenstelsel vormt tot vandaag een herkenbaar en landschappelijk sterk structurerend element dat refereert aan het historisch ontginningslandschap. De dreefelementen met Amerikaanse eik zijn door hun hoge ouderdom representatief voor de oorspronkelijke monumentale dreven. De heraanplant van de dreven met zomereik zorgt voor continuïteit van dit historisch netwerk en bestendigt de visuele relatie met de Damburghoeve.

Ook de grachten die historisch het domein begrensd bleven aan drie zijden herkenbaar bewaard. Het perceel ten zuidoosten van de hoeve heeft zijn perceelsgrens uit de 19de eeuw behouden, gemarkeerd door een bebost talud;

- de ruimtelijk-structurerende waarde: de Damburghoeve vormt als groene kern met opvallende toegangs-dreef en open grachten langs drie zijden een duidelijk herkenbaar element in het landschap. De aangrenzende akker ten zuidoosten biedt een open zicht op de Damburghoeve van op de Reppelerweg.

Bij de Damburghoeve ligt een netwerk van loodrechte toegangs-dreven dat de open ruimte rondom de hoeve domineert en structureert. De rechte dreven met opgaande eiken versterken de visuele relatie met de hoeve en de historische context van de site. De dreven met Amerikaanse eik vallen op door hun monumentaal karakter en zijn zeldzame relictten van de oorspronkelijke imposante dreven.

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING,
WONEN EN ONROEREND ERFGOED BESLUIT:

Artikel 1. De volgende onroerende goederen worden definitief beschermd als dorpsgezicht:

Damburghoeve met omwalling en drevenstelsel, Eikenlaan in Bocholt, bij het kadaster bekend als: Bocholt, eerste afdeling, sectie C, perceelnummers 559L, 560B, 560C, 563E, 564A, 568E, 568F, 568G, 741N, 741R, 741Z (deel) en deel uitmakend van het openbaar domein.

Het plan met de aflijning is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van het dorpsgezicht is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

Art. 2. De erfgoedwaarden van het dorpsgezicht zijn:

- 1° historische waarde;
- 2° ruimtelijk-structurerende waarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het dorpsgezicht zijn:

1° Damburghoeve:

- a. Hoevegebouwen uit de 17de eeuw bestaande uit het voormalige woonhuis, de schuur en de stallen;
- b. Poortgebouw uit 1715 in Maasstijl met 19de-eeuwse aanbouwen;
- c. Grachten langs drie zijden;
- d. Toegangsreef met opgaande Amerikaanse eik;
- e. Landbouwperceel ten zuidoosten met open zicht op de hoeve, tot aan het beboste talud op de perceelsgrens;
- f. Zichten op de hoeve van op de Eikenlaan, Damburgstraat en Reppelerweg;

2° Drevenstelsel:

- g. Twee loodrecht kruisende verharde dreven met langs weerszijden een meidoornhaag en jonge dreefplanting van opgaande zomereik;
- h. Solitaire opgaande zomereik op het kruispunt Eikenlaan-Brogelerweg;
- i. Onverhard dreefsegment met gemengde beplanting van opgaande Amerikaanse eik en zomereik;
- j. Zichten op de eikendreven van op de Eikenlaan, Brogelerweg en Leukeneindestraat.

Art. 3. De beheersdoelstellingen voor het dorpsgezicht zijn:

- 1° de historische configuratie van de Damburghoeve met de open grachten en toegangsreef behouden;
- 2° het beeldbepalend karakter van de hoeve met het drevenstelsel bewaren;
- 3° het regulier beheer van de dreven voortzetten teneinde de dreefbomen zolang mogelijk in stand te houden;
- 4° het vervangen van afgestorven eiken door nieuwe eiken, hetzij individueel, per dreefsegment of over de hele dreef, teneinde het dreefbeeld te behouden;
- 5° het onverhard karakter van het gemengde dreefsegment behouden;
- 6° streven naar herstel van de verbinding tussen de Eikenlaan en het gemengde dreefsegment in het verlengde hiervan;
- 7° de erfgoedcontext bewaren, meer bepaald door het uitzicht van de dreven als laanbeplanting en de visuele relatie met de Damburghoeve te behouden en het zicht op de Damburghoeve van op het perceel ten zuidoosten van de hoeve te vrijwaren.

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker houden het dorpsgezicht in stand en onderhouden het door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood;
- 5° de dreefbomen goed te beheren. Dit heeft zowel betrekking op de bomen (stam, kruin en wortels) als op de standplaats waarin ze groeien. Binnen de standplaats moet onder andere het volgende vermeden worden:
 - a) verdichting van de bodem, een bescherming van de zone onder de kroonprojectie binnen de bescherming is hiervoor aangewezen, bijvoorbeeld door het plaatsen van een passende afsluiting;
 - b) (tijdelijke) wijziging van de grondwatertafel;
 - c) bodemingrepen;
 - d) mechanische schade (bijvoorbeeld ten gevolge van maaien);
 - e) chemische verdelgingsmiddelen;
 - f) vraatschade;
- 6° de fysische toestand van de dreefbomen en hun standplaats regelmatig te controleren en te evalueren en tijdig de meest geschikte maatregelen uit te voeren wanneer een

probleem zich voordoet (monitoring). De standplaats is de plaats die alle boven- en ondergrondse fysische, chemische en biologische factoren omvat die de levensomstandigheden en ontwikkelingsmogelijkheden van de betrokken bomen bepalen. Het gaat onder andere over bodemsoort, bodemstructuur, waterhuishouding, mineralenrijkdom, doorwortelbare ruimte en blootstelling aan licht. Door deze monitoring kunnen problemen tijdig vastgesteld worden en de nodige acties ondernomen worden. Deze kunnen zowel betrekking hebben op de bomen zelf (zoals snoeiwerken) als op de omgeving (standplaatsverbetering);

- 7° regulier onderhoud van de dreefbomen en hun standplaats oordeelkundig uit te oefenen (regulier beheer); op basis van de beoordeling van de bomen (monitoring) kan, indien noodzakelijk, het regulier beheer aangepast worden.

Art. 5. Een toelating is vereist voor de volgende handelingen aan of in het dorpsgezicht:

- 1° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie.

Art. 6. Een melding bij het college van burgemeester en schepenen is vereist voor de volgende handelingen aan of in het dorpsgezicht:

- 1° het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden, met uitzondering van verkiezingspubliciteit en met uitzondering van publiciteitsinrichtingen, waarbij wordt bekendgemaakt dat het goed te koop of te huur is, op voorwaarde dat de totale maximale oppervlakte niet meer bedraagt dan 4 m²;
- 2° het aanbrengen van tijdelijke of permanente verlichting of andere installaties;
- 3° het uitvoeren van de volgende omgevingswerken:
- a) het plaatsen of wijzigen van boven- en ondergrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
 - b) het plaatsen of wijzigen van afsluitingen;
 - c) het aanleggen, structureel en fundamenteel wijzigen of verwijderen van wegen en paden;
 - d) het aanplanten, vellen, rooien of ontstronken van andere bomen en struiken dan de dreefbomen,
 - e) elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm van de dreefbomen tot gevolg kan hebben;
 - f) het aanleggen of wijzigen van verharding of het uitbreiden van bestaande verhardingen;
 - g) het plaatsen of wijzigen van straatmeubilair, met uitzondering van niet-aard- en niet-nagelvaste elementen en verkeersborden vermeld in artikel 65 van het Koninklijk Besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg;
 - h) het aanleggen van sport- en spelinfrastructuur of parkeerplaatsen;
- 4° het vernietigen van de vegetatie;
- 5° het aanplanten, vellen of rooien van de dreefbomen en elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm tot gevolg kan hebben;
- 6° het uitvoeren van snoeiwerken, met uitzondering van het regulier beheer;
- 7° het gebruiken van chemische verdelgingsmiddelen, groeiremmers, groeistimulatoren, hormonale behandelingen, thermische onkruidverdelgers of andere verdelgingsmiddelen;
- 8° elke reliëfwijziging van de bodem, wijziging van het hydrografisch netwerk of ander werk of handelingen die impact kunnen hebben op het grondwaterpeil;
- 9° elk werk dat of elke handeling die de aard en de structuur van de bodem kan wijzigen, elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm van de dreefbomen tot gevolg kan hebben waaronder graafwerkzaamheden en het stockeren van materiaal of slibgraafwerken;

10° het organiseren van evenementen, die het normaal gebruik van het beschermd goed overstijgen.

Er is geen toelating vereist voor:

1° regulier onderhoud;

2° passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood.

Brussel, 04/03/24

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Getekend door: Matthias Diependaele (Sig)

Getekend op: 2024-03-04 12:54:20 +01:0

Reden: Ik keur dit document goed

Matthias DIEPENDAELE